[Dokument ze zbioru Archiwum Narodowego
w Krakowie; sygn. 29/657/1308]

Potwierdzenie aktu lokacyjnego miasta Opatowiec, wydanego przez księcia Bolesława V Wstydliwego w dniu 15 maja 1271 roku, dokumentem króla Kazimierza IV Jagiellończyka, wystawionym w dniu 6 października 1456 roku. [tłumaczenie oraz odpis w języku łacińskim]

W Imię Pańskie amen. Na wieczną rzeczy pamiątkę. Aby błąd zapomnienia nie spowodował na przyszłość strat dla czynów mijających w czasie, wypadło się zatroszczyć o dzieła królów i książąt i umocnić je dokumentami i podpisem świadków. Dlatego my, Kazimierz, z Bożej Łaski król Polski i ziemi krakowskiej, sandomierskiej, sieradzkiej, łęczyckiej i kujawskiej, wielki książę Litwy, pan i dziedzic Rusi, Pomorza i Prus, oznajmiamy treścią obecnego pisma wszystkim zainteresowanym, obecnym i przyszłym, którzy się z nim zapoznają, że za pośrednictwem wielebnego i bogobojnego Macieja opata tynieckiego i umiłowanego kanonika krakowskiego została przedłożona naszemu majestatowi prośba, zawierająca przywilej miasta [należącego] do jego klasztoru, abyśmy dzięki wrodzonej łasce naszej wysokości raczyli go życzliwie uznać, zatwierdzić, przyjąć, odnowić, umocnić i potwierdzić. Tu następuje treść całego przywileju, który dosłownie brzmi tak:

W Imię Pańskie amen. Ponieważ wedle prawa bożego każdemu dziełu należą się dwie nagrody, jedna niebieska i druga ziemska, dlatego my, Bolesław, z Bożej Łaski, książę krakowski i sandomierski, czynimy wiadomym tak obecnym jak i przyszłym, że dla czci Najświętszej Bożej Rodzicielki Dziewicy Maryi i świętych apostołów Piotra i Pawła oraz dla naszego zbawienia i ratunku dusz naszych rodziców, rozważając także i uwzględniając ciągłe i wierne posługi pana opata Modliboża jak i całego konwentu domu i klasztoru tynieckiego, przychyliwszy się do pokornych próśb tych, którzy w winnicy Pana Zastępów nie przestają stale się trudzić dla zbawienia ludzi, postanowiliśmy okazać tę naszą łaskawość, mianowicie, że w ich wsi, w której odbywa się targ – zwanej pospolicie Opatowiec – położonej nad brzegiem rzeki, zwanej pospolicie Wisła, w kasztelanii wiślickiej, przyznajemy im pełną i swobodną moc lokowania i ustanowienia miasta wedle prawa niemieckiego, uwalniając je wraz ze wszystkimi posiadłościami i jego przynależnym obszarem, na zawsze i na wieki od wszelkich danin, podatków, służebności, opłat i ciężarów prawa polskiego, przysługujących prawnie i rzeczywiście nam i kasztelanom oraz naszym wojewodom lub jakimkolwiek innym urzędnikom, ustanawiając je całkowicie zgodnie z przepisem i wolnością prawa krakowskiego w ten sposób, że wszyscy jego goście i mieszkańcy, których tamże osadzi wspomniany opat wraz ze swymi braćmi albo tymi, którym [posiadłości] sprzeda lub ustąpi, mają rządzić się i używać tego samego prawa, którym jest zarządzane i wyróżnione nasze miasto Kraków. I w ogóle pragniemy, aby w zakresie wszelkich postanowień i praw zwyczajowych cieszyli się oni tą samą wolnością, jaką cieszy się nasze miasto Kraków. Jeśli zaś pojawi się wątpliwość w jakichkolwiek artykułach tej wolności, należy wówczas odwołać się do przywileju powyższego miasta. Aby zaś nikt nie mógł podważyć tego naszego nadania i zarządzenia, poleciliśmy obecny dokument umocnić powagą naszej pieczęci.

Działo się to w Roku Pańskim tysiąc dwieście siedemdziesiątym pierwszym, dnia piętnastego maja, w obecności tych naszych szlachetnych i wyrażających na to zgodę [świadków], których imiona są następujące: pan Prokop kanclerz dworu, komes Warsch kasztelan krakowski, komes Janusz wojewoda sandomierski, komes Piotr wojewoda krakowski, komes Bolesław kasztelan wiślicki, komes Wawrzyniec łowczy z Kłobucka, który był pośrednikiem przy załatwianiu tej czynności prawnej. Wydane w Krakowie, ręką Twardosława kantora sandomierskiego i podkanclerzego naszego dworu.

My więc, wspomniany wyżej król Kazimierz, przychylając się łaskawie do wymienionych wyżej słusznych i rozsądnych próśb, powyższy przywilej, we wszystkich jego punktach, rozdziałach, artykułach, klauzulach i wszelkich postanowieniach, tak jak wspomniany już opat powyższego miasta dzierży, ma i posiada – mocą naszej królewskiej życzliwości zatwierdzamy, uznajemy, odnawiamy, umacniamy i potwierdzamy na wstępie obecnego pisma i chcemy, aby otrzymało ono moc wiecznej trwałości. W tym celu została przy nim zawieszona nasza pieczęć.

Działo się to w Krakowie, w ostatnią środę po święcie św. Franciszka wyznawcy, w Roku Pańskim tysiąc czterysta pięćdziesiątym szóstym, w obecności tamże wielebnego w Chrystusie ojca Tomasza, biskupa z Bożej Łaski oraz dostojnych i szlachetnych: Jana z Czyżowa kasztelana i starosty, Jana z Tęczyna wojewody, Krzesława z Kurozwęk kasztelana lubelskiego, Krzesława Wojszyka z Wójczy podkomorzego, Mikołaja Chrząstowskiego wojskiego krakowskiego i Jana Kuropatwy z Łańcuchowa podkomorzego lubelskiego i starosty chełmskiego oraz wielu innych świadków [wezwanych] do wyżej przyrzeczonych rzeczy. Wydane ręką wielebnego ojca pana Jana Lutka z Brzezia doktora obojga praw, sędziego delegowanego przez Stolicę Apostolską do rozpatrzenia spraw, archidiakona gnieźnieńskiego i szczerze nam umiłowanego podkanclerzego Królestwa Polskiego.

[Relacja dostojnego Jana z Brzezia, doktora obojga praw,sędziego delegowanego przez Stolicę Apostolską, archidiakona gnieźnieńskiego, podkanclerzego Królestwa Polskiego.]

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore labentibus imposterum pariat detrimenta, acta regum et principum provideri decrevit ea literarum apicibus et testium annotacione perhennari. Proinde nos Casimirus dei gracia Rex Polonie necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, magnus dux Lithuanie, Russie, Pomeranie, Prussie et dominus et heres significamus tenore presentium quibus expedit universis, presentibus et futuris horum noticiam habituris, quomodo per venerabilem et religiosum Mathiam Abbatem Thinecensem et canonicum Cracoviensem devotum dilectum nostre maiestati oblata petitio continebat civitatis privilegium monasterii sui infrascriptum de innata celsitudini nostre clemencia ratificare, approbare, gratificare, innovare, roborare et confirmare dignaremur gratiose. Cuius quidem privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis:

In nomine domini, amen. Cum secundum autoritatem divinam omni operi bono due mercedes debeantur, una eternalis et alia temporalis, hinc est, quod nos Boleslaus dei gracia Cracovie et Sandomirie Dux, notum facimus tam presentibus, quam futuris, quia ob reverentiam beatissime dei genitricis virginis Marie, et beatorum Petri et Pauli Apostolorum, nec non pro salute nostra et remedio animarum parentum nostrorum, et eciam consideratis et inspectis continuis et fidelibus obsequiis domini Modliborii Abbatis et tocius conventus domus atque cenobii Tynecensis piss suplicacionibus inclinati, qui in vinea domini Sabaoth non cessant frequenter pro salute hominnum laborare, hanc nostram graciam decrevimus faciendam, videlicet: quod in villa ipsorum forensi, que Opatowiec vulgariter appellatur, sita super rippam fluvii qui Visla vulgo dicitur, in Cactellatura Visliciensi locandi et faciendi plenam et liberam damus potestatem sub jure Theutonioco civitatem, ipsam ab omnibus pensionibus, exactionibus, servitiis, solucionibus et convetudinibus juris Polonicalis, nobis seu Castellanis et Palatinis nostris, aut aliis quibuscunquue officiis, super eandem de jure vel de facto spectantibus et cum omnibus possessionibus et territorio ejusdem per omnia et perpetuo eximentes, et ponentes penitus ipsam sub forma et libertate juris Cracoviensis; ita ut omnes incole ipsius et inhabitatores, quos ibidem dictus Abbas locaverit cum suis fratribus, seu quibus vendiderit aut concesserit, eodem jure regantur et ulantur, quo civitas nostra Cracoviensis extat disposita et insignita.

Et generaliter volumus, ut in omnibus conditionibus et consvetudinibus eadem gaudeant libertate, qua gaudent cives nostrii Cracovienses. Si vero in aliquibus ejusdem libertatis articulis fuerit dubitatum, ad predicte civitatis privilegium recurratur. Ne autem quispiam hanc nostram donacionem et concessionem valeat violare, presentem paginam nostri sigilli munimine duximus roborandam.

Aeta sunt autem hec anno domini Millesimo ducentesimo septuagesimo primo, Idus Maji. Presentibus his et consencientibus nobilibus nostris, quorum ista sunt nomina: dominus Procopius Cancellarius curie, Comes Warsch Castellanus Cracoviensis, Comes Janusius Palatinus Sandomiriensis, Comes Petrus Palatinus Cracoviensis. Comes Boleslaus Castellanus Visliciensis, Comes Laurencius Venator de Klobucko qui fuit hujus negocii ordinator. Datum Cracovie per manus Twardoslai Cantoris Sandomiriensis et Subcancellarii curie nostre.

Nos igitur Casimirus Rex prefatus petitionibus prefatis tanquam iustis et rationabilibus benigniter annuentes privilegium prescriptum in omnibus suis punctis, capitibus, articulis, clausulis et conditionibus universis, prout modo memoratus Abbas opidum prefatum tenet, habet ac possidet de benignitate nostra regia ratificamus, gratificamus, innovamus, roboramus et presentis scripti proemio confirmamus, decernentes illud reddi perpetue firmitatis obtinere harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum.

Actum Cracovie feria quinta proxima post festum sancti Francisci confessoris anno Domini millessimo quadringentesimo quinquagesimo sexto presentibus ibidem reverendo in Christo patre domino Thoma dei gracia episcopo nec non magnificis ac generosis Johanne de Czysow castellano et capitaneo, Johanne de Thanczin palatino, Crzeslao de Kuroswanky castellano Lublinensi, Krzeslao Woyszyk de Woycza succamerario, Nicolao Chrzanstowsky tribuno Cracoviensi et Johanne Kuropathwa de Leczuchow succamerario Lublinensi ac capitaneo Chelmensi et aliis quam pluribus testibus circa premissa. Datum per manus reverendi patris domini Johannis Luthconis de Brzesze utriusque iuris doctoris, Sacri pallatii Apostolici causarum auditoris archidiaconi Gnesnensis et Regni Polonie vicecancellarii sincere nobis dilecti.

[Relacio illustris Johannis de Brzesze utriusque iuris doctoris sacri pallacii apostolici auditoris, archidiaconi gneznensis et Regni Polonie vicecancellarii.]